Cena egzemplarza 15 groszy

PRZEGLĄD POMORSKI

DZIENNIK CHEŁMŻYŃSKI

Pismo demokratyczne i bezpartyjne poświęcone sprawom kulturalno - oświatowym i gospodarczym

PRENUMERATA:

wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt z dodatkiem tygodniowym „STRZECHA RODZINNA“ wynosi miesięcznie w ekspedycji 2,10 zł, z odnoszeniem w dom przez listonosza 2,46 zł, kwartalnie 7,38 zł.

W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie gazety.

Nakładem i drukiem „Drukarni Przemysłowej“ (Fr. Miemczyk) w Chełmży.

Redakcja czynna od godziny 11 — 12 i od 16 — 17-tej.

Redaktor odpowiedzialny: FRANCISZEK MIEMCZYK, Chełmża.

Telefon 72.

OGŁOSZENIA:

10 groszy za milim. 1 łamowy, szerokości 33 mm. Za reklamy na stronie tekstowej szerokości 82 m/m. 50 gr. na II-giej 75 gr. na I-ej 1,— zł.

Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. — Przy dochodzeniach sądowych i konkursach wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty.

Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsca administracja nie odpowiada

Konta bankowe: Miejska Kasa Oszczędności — Bank Ludowy Chełmża — Miejsce płatności — Chełmża. —

Redakcja Administracja i Ekspedycja: Chełmża, przy Rynku Bednarskim nr. I., narożnik ul. Hallera

Nr. 113. | Chełmża, sobota, dnia 18-go maja 1929 r. | Rok II.

Święto Tryumfu odrodzonej Polski.

Po uroczystem otwarciu Powszechnej Wystawy Krajowej.

Jeden z największych wysiłków odrodzonej Ojczyzny naszej, dobiegł pomyślnie swego kresu. Zapowiedziana od dwóch lat Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu jest już faktem zrealizowanym. Już zabrzmiały radosne fanfary, głoszące otwarcie oczekiwanej długo wystawy, a ze szczytów tysiąca pawilonów powiały dumnie sztandary polskie te nieme symbole tryumfu polskiej pracy i umiejętności w ciągu pierwszego dziesięciolecia odrodzonej Rzeczypospolitej.

Kiedy minęła już chwila pierwszego wzruszenia, chwila żywiołowej radości i dokonanego wielkiego dzieła, — nadeszła pora, by spokojnie zastanowić się nad tem olbrzymiem znaczeniem, które dla państwa i narodu naszego posiada otwarta wczoraj Wystawa poznańska.

Zasadniczym jej rezultatem będzie niewątpliwie podniesienie konsumcji wewnętrznej i eksportu, ulepszenie metod pracy i ujawnienie światu wartości kulturalnych i gospodarczych Polski.

Już naczelny dyrektor Wystawy dr. Wachowiak jeden z największych ludzi czynu zachodniej Polski, w jednem ze swoich oświadczeń wspomniał, że bogata literatura francuska i niemiecka dostarcza niezbitych dowodów naukowych, iż wszelkie wystawy decydująco wpływały przedewszystkiem na konsumcję wewnętrzną. Jakie to ma znaczenie w Polsce, łatwo zrozumieć, skoro sobie uprzytomnimy, że konsumcja ta w różnych częściach naszego państwa jest niesłychanie nierówna. Przez Wystawę przesuną się bowiem setki tysięcy obywateli polskich z tych części kraju, gdzie konsumcja przemysłowa jest znikoma.

Jeżeli idzie o eksport, to nigdy jeszcze zagranica nie miała sposobności poznania tak dokładnie naszych możliwości wywozu, jak na P. Wystawie K. Na tym małym skrawku ziemi polskiej w Poznaniu jest bowiem reprezentowany cały przemysł, rzemiosło i rolnictwo polskie.

Wystawa poznańska przyczynić się musi również i przyczyni niewątpliwie do ulepszenia metod pracy. Naprzykład rolnik z Kresów Wschodnich naocznie przekona się o owocnych skutkach nawozów sztucznych, zobaczy przytem maszyny rolnicze jakich nigdy nie widział. Jeżeli idzie o przemysł, to wzajemne zaznajomienie się wpłynie napewno na wzmocnienie łączności pomiędzy przemysłami wszystkich trzech zaborów, co nie pozostanie bez dodatnich rezultatów w dziedzinie ulepszenia sposobów produkcji.

Propaganda zagraniczna była u nas zawsze zaniedbaną. Dopiero Wystawa, a z nią liczne wycieczki przemysłowców, kupców, rolników, a także i mężów stanu i dziennikarzy zagranicznych, otworzy oczy światu na fakt, że Polska jest wielkiem mocarstwem, posiadającem nieprzebrane bogactwa natury, ludność zdolną i chętną do pracy, a przedewszystkiem szerokie możliwości gospodarcze. Wzmocni to zaufanie zagranicy do Polski, a w następstwie ułatwi nam zdobycie kredytów zagranicznych.

Powszechna Wystawa Krajowa posiada również i wielkie znaczenie polityczne. Jej otwarcie przypadło na chwilę, kiedy jeszcze nie przebrzmiały echa ostatniego wystąpienia Niemiec w Paryżu, domagających się niedwuznacznie nowego rozbioru Polski. I dobrze się stało, że oprócz licznych protestów w całej Polsce i oprócz dyplomatycznych kroków przeciwko zaborczym pretensjom niemieckim, ukończyliśmy akurat gigantyczny wysiłek w kierunku twórczej pracy, której owoce będą najlepszą odpowiedzią na podstępne zamiary wrogów.

Wystawa poznańska będzie też i nauką na przyszłość, że codzienny i konsekwentny dorobek na wszystkich polach życia narodowego, kulturalnego i gospodarczego może być najlepszym środkiem umocnienia naszego stanu posiadania. Wszystko to zabezpieczyć może najlepiej byt państwowy naszego narodu.

Urządzając Powszechną Wystawę Krajową nie mieliśmy bynajmniej zamiaru olśnić zagranicę ani bogactwem, ani przepychem, chcemy jedynie skromnie wykazać się prawdą, że naród polski wydatnie pracować potrafi i pracować też będzie nadal dla zapewnienia Ojczyźnie umiłowanej siły gospodarczej i potęgi mocarstwowej.

Pierwsza ogólnopolska Wystawa Powszechna w Poznaniu jest więc zaczątkiem nowej ery, tym nowym szlakiem, którym ekspansja polska poprzez lądy i bezkresne oceany pójdzie w szeroki świat, przynosząc potęgę i dobrobyt narodowi, a chwałę nieśmiertelną polskiemu imieniu.

Ludwik Łydko.

Entuzjastyczne powitanie Głowy Państwa w Poznaniu.

Uroczyste otwarcie Powszechnej Wystawy Krajowej.

Poznań, 15. 5. Wczoraj o godz. 18-ej przybył do Poznania p. Prezydent Rzplitej. Dworzec podmiejski, na który miał zajechać pociąg specjalny, przybrano zielenią i flagami. Flagami ozdobiono drogę od dworca do zamku. Mimo niepogody, tłumy publiczności wypełniły ulice.

Przy dźwiękach hymnu narodowego oraz przy odgłosie 21 strzałów armatnich wysiadł p. Prezydent z wagonu i po powitaniu go przez przedstawicieli P. W. K. oraz obecnych na dworcu pp. ministrów Boernera i Kühna, udał się do sali recepcyjnej dworca, gdzie powitał go prezydent miasta dr. Ratajski.

Poznań, 16. 5. W myśl programu odbyło się punktualnie o godz. 10-ej uroczyste otwarcie Powszechnej wystawy Krajowej. Wstęgę przeciął Prezydent Rzeczypospolitej Dr. Mościcki. Następnie przemówił naczelny dyrektor wystawy p. dr. Wachowiak, oraz prezydent miasta dr. Ratajski. Kompozytor Feliks Nowowiejski odegrał na organach po mistrzowsku hymn skomponowany specjalnie na otwarcie wystawy. Udział gości tak z kraju jak i zagranicy bardzo liczny. W tej chwili wypuszczono 2000 gołębi pocztowych, które fruwają nad Poznaniem. Pierwszego gołębia wypuścił pan Prezydent Rzeczypospolitej. Wśród gości m. i. znajduje się nuncjusz papieski Marmaggi, oraz korpus dyplomatyczny. Widać flagi wszystkich państw zaprzyjaźnionych z Polską.

Straszny wybuch gazów w klinice.

Około 40 osób odniosło rany i poparzenia.

Cleveland, 16. 5. W dniu dzisiejszym w sali rentgenowskiej tut. kliniki nastąpił poważny wybuch, przy którym około 40 osób odniosło rany i oparzenia, tak że wielu z nich musiano odesłać do szpitala.

Trujące gazy, które — jak przypuszczają — stały się powodem eksplozji po wyjściu z laboratorjum ogarnęły przestrzeń około 30 metrów kwadratowych, przyczem kilku przechodniów uległo zatruciu gazami i straciło przytomność. Według ostatnich doniesień na skutek wybuchu w klinice powstał pożar, przyczem płomienie ogarnęły nader szybko cały budynek. Panuje obawa, że liczba zabitych przy wybuchu jest większa niż poprzednio przewidziano.

Zdaniem władz policyjnych ofiarą wybuchu padło około 70 osób.

Wypadek samochodowy marsz. Piłsudskiego.

Wilno, 16 5. Samochód, w którym jechał marszałek Piłsudski, zderzył się na zbiegu ulic Magdaleny i Biskupiej z pewną taksówką. Zderzenie poważniejszych następstw nie miało.

Start Zeppelina.

Friedrichshafen, 16. 5. Sterowiec Zeppelin ma odlecieć o godzinie 6-tej w kierunku Cherbourga.

Zamach na pociąg pospieszny.

Kraków, 16. 5. Na terenie gminy Zebrzydowice nieznani sprawcy podłożyli pod pociąg popospieszny nr 6102, zdążający z Zakopanego do Krakowa, kawałek szyny długości 1 m. 20 cm.

Parowóz pociągu pospiesznego został lekko uszkodzony, a pociągi osobowe oraz towarowe, zdążające z Kalwarji do Krakowa, miały 20 min. opóźnienia. Wypadku z ludźmi nie było. Śledztwo w toku.

Zwiedzajcie P. W. K.

Wspólny front.

Z inicjatywy Związku Obrony Kresów Zachodnich odbyła się w Toruniu we wtorek 14 maja br. w sali książęcej „Dworu Artusa“ konferencja przedstawicieli zarządów wojewódzkich kilkudziesięciu organizacyj politycznych, społecznych i zawodowych. Konferencję zaszczycili swą obecnością: Wojewoda Pomorski p. Lamot oraz inni przedstawiciele władz i instytucyj państwowych i samorządowych. Konferencję zagaił prezes Okręgu Pomorskiego Z. O. K. Z. p. dr. Kazimierz Maj, który też objął przewodnictwo, zapraszając do prezydjum p. Pietruskiego i p. posła Pawlaka, a na sekretarza p. profesora Münnicha. Referat o obecnych stosunkach polsko—niemieckich i programie działalności społeczeństwa polskiego na Pomorzu wygłosił przedstawiciel Dyrekcji Okręgu Pomorskiego Z. O. K. Z., p. Jan Olech. Wywody p. Olecha uzupełnił w swojem przemówieniu wiceprezes Okręgu Pomorskiego Z. O. K. Z. p. inż. Dażwański, przekładając zebranym ściśle sformułowane opinje, jako sustrat do dyskusji. W kilkugodzinnej dyskusji mówcy jednomyślnie zaaprobowali stanowisko przedstawicieli Z. O. K. Z., pozatem wykazywali środki, zmierzające do sparaliżowania niemieckich zakusów. W dyskusji zabrał głos między innymi p. Wojewoda Lamot i nadkreślił zasadnicze linje polityki rządu w sprawach niemieckich. Po wyczerpującej dyskusji zebrani jednomyślnie postanowili wzmocnić pracę społeczną, na wszystkich polach i poprzeć wydatnie prace Związku Obrony Kresów Zachodnich. Wyrazem zgodnych poglądów konferencji jest przyjęta jednomyślnie następująca rezolucja: Zebrani przedstawiciele pomorskich organizacji politycznych, społecznych i zawodowych postanawiają poprzeć wydatnie usiłowania Z. O. K. Z. i wezwać swoich członków do solidarnej współpracy z jego akcją, zmierzającą do utrwalenia polskiego stanu posiadania na Pomorzu, oraz wzmocnienia rozwoju narodowego rodaków w Niemczech.

Ze świata.

Olbrzymi krach Domu bankowego w Budapeszcie.

Z Budapesztu donoszą: Dzisiejsza prasa poranna przyniosła szczegółowe opisy olbrzymiego bankructwa Szymona Krausza, który w ostatnim dziesiątku lat odgrywał kierowniczą rolę w życiu finansowem Węgier.

Tylko dzięki interwencji różnych wielkich banków budapeszteńskich udało się w ostatniej chwili zapobiec temu, by krach Szymona Krausza nie odbił się fatalnie na giełdzie. W tym celu banki budapeszteńskie ofiarowały do dyspozycji sumę miljona pengö.

Dobrze poinformowane sfery twierdzą, iż pasywa domu bankowego Szymona Krausza przekraczają 27 miljonów pengö, aktywa wynoszą około 21 miljonów pengö.

Po zlikwidowaniu domu bankowego zbankrutowanego bankiera, tudzież sprzedaży dwu jego wspaniałych, luksusowo urządzonych will w Budapeszcie, Szymon Krausz pozostanie bez wszelkiej gotówki.

Kwitnąca prowincja perska cmentarzyskiem

Okropne skutki trzęsienia ziemi. — Wstrząsy powtarzają się co godzinę.

Z Londynu iskrowo donosi (K): W prowincji perskiej Khorassan, która w ubiegłym tygodniu została nawiedzona katastrofalnem trzęsieniem ziemi wedle doniesienia z Teheranu, trwają wstrząsy w dalszym ciągu.

Z obu miast Robat i Kaighan, leżących w prowincji Khorassan, donoszą o powtarzających się wstrząsach, następujących po sobie w przerwach jednogodzinnych.

Ogólna liczba zabitych wynosi przeszło 3 tys. osób. W niektórych dzielnicach pozostała przy życiu niedostateczna ilość ludzi, którzy zajęliby się grzebaniem zwłok ludzkich i zwierzęcych. Około 50 wsi i miasteczek jest zupełnie zniszczonych, a drugie tyle poważnie uszkodzonych.

Liczba rannych jest tak wielka, że ani jedna trzecia z nich nie ma opieki lekarskiej. Najdotkliwiej daje się we znaki brak chirurgów i medykamentów. Rosyjski Czerwony Krzyż wysłał na samolotach lekarzy, pielęgniarki i leki. Także z Turkiestanu wysłano na samochodach pomoc dla ludności, nawiedzonej tak straszną katastrofą.

Albanja nawiedzona trzęsieniem ziemi.

W nocy z piątku na sobotę około 2-giej godziny w Tiranie i okolicy dało się odczuć gwałtowne trzęsienie ziemi. Zbudzeni ze snu mieszkańcy w panice opuszczali domy. Po pierwszem trzęsieniu ziemi nastąpiły w krótkich przerwach dwa dalsze trzęsienia. Szkody materjalne są bardzo znaczne. Dotychczas nie zdołano ustalić, czy były ofiary w ludziach.

Upały w całej Europie.

W całej Europie panują obecnie upały. Temperatura waha się między 20 a 30 stopniami ciepła. Prawdopodobnie pogoda bezdeszczowa utrzyma się jeszcze przez dni najbliższe.

Zamordowanie księdza w kościele.

We wsi Samorod wydarzył się wstrząsający wypadek zamordowania księdza przy ołtarzu. Zbrodnia ta była wynikiem zemsty rodowej ze strony rodziny pewnego chłopa, który przed czterema miesiącami został zabity przez syna owego proboszcza. Po zakończeniu nabożeństwa, gdy proboszcz odchodził od ołtarza, mordercy rzucili się na niego i zabili go nożami.

Cała scena odbyła się w oczach metropolity sofijskiego Stefana, który bawił właśnie na wizytacji probostwa w Samorod.

Z kraju.

P. René Pinon w Warszawie.

Przybył do Warszawy redaktor polityczny „Revue de Deux Mondes“ p. René Pinon. Dzisiaj Pinon wyjeżdża do Wilna, a w piątek wygłosi w instytucji francuskiej odczyt p. t. „Stałe wytyczne polityki francuskiej“.

Pożar lasu, straty wynoszą ponad 50 tys. złotych.

Widownią groźnego pożaru była w poniedziałek okolica Ostrowa. W pobliżu strzelnicy, opodal miasta, zapalił się las książęcy, własność Radziwiłłów, przyczem pastwą płomieni padło około 200 morgów magdeburskich lasu dziesięcio do ośmdziesięcioletniego. Straty ocenia się conajmniej na 50 tys. złotych.

Przyczyny powstania pożaru nie ustalono. Jest uzasadnione podejrzenie, że ogień podłożył z zemsty nieznany zbrodniarz.

Pożar letniska.

Wczoraj w letnisku Falenica pod Warszawą wybuchł pożar, podczas którego spłonęło 20 domów, pomiędzy któremi szkoła i bóżnica. Okoliczne straże ogniowe nie mogły dobrnąć przez piaski.

Podróże min. Zaleskiego.

Minister Zaleski 18 bm. udaje się do Budapesztu, gdzie będzie rewizytował węgierskiego ministra spraw zagranicznych, który zimą odwiedził Polskę. Po powrocie do Warszawy minister wyjedzie 25 bm. do Bukaresztu, poczem uda się do Madrytu na sesje Rady Ligi Narodów.

Z nożami wybrali się na rabunek.

Dnia 10 bm. Józef Marszałek z Trzcinicy w towarzystwie drugiego, narazie nieznanego osobnika, uzbroiwszy się w noże, wtargnęli przez okno do mieszkania Katarzyny Goldfrydowej w Trzcinicy, gdzie Marszałek przystąpił do Goldfrydowej, śpiącej w łóżku i bijąc ją pięściami, żądał wydania pieniędzy. Drugi zaś osobnik przykrył śłużącą na łóżku pierzyną i zagroził jej nożem, by nie krzyczała. Następnie Marszałek przeszukał komodę i zabrawszy z niej 50 zł. i 70 gr. zbiegł ze swoim wspólnikiem. Wymienieni mieli pocżernione twarze, prawdopodobnie sadzami. Marszałek został rozpoznany przez poszkodowaną i aresztowany przez post. P. P. w Skołyszynie. Za drugim sprawcą w poszukiwaniu.

Zagadnienia gospodarcze Pomorza.

Znaczenie i potrzeby przemysłu pomorskiego.

V.

A więc przedewszystkiem **„Sekcja Handlu Zamorskiego w Gdyni.** Powoli ale stale powiększa się liczba zakładów handlowych większego typu, celem ujęcia w ręce kupiectwa pomorskiego importu i eksportu gdyńskiego. Import przez Gdynię już się rozpoczął, zaś z chwilą nastania pomyślniejszych warunków kredytowych liczba placówek handlowych dla handlu zamorskiego niewątpliwie wzrośnie b. poważnie.

„Sekcja Hurtowników Tytoniowych“ pracuje obecnie nad rozwiązaniem problemu pozostawienia koncesyj w rękach dotychczasowych właścicieli, a wynagrodzenia inwalidów w drodze specjalnego dodatku do patentu, wzgl. podatku koncesyjnego. Idzie tu o to, aby zaspokoić słuszne życzenia inwalidów, a nie osłabić interesów handlu pomorskiego.

„Sekcja Zbożowców, Kupców Nasiennych i Młynarzy“ pragnie stworzyć w Toruniu targi porane na płody rolnicze i uruchomić arbitraż dla całego pomorskiego handlu ziemiopłodami. W szeregu innych postulatów tej sekcji jest również dążenie do zniesienia podatku przy eksporcie produktów rolnych.

„Sekcja Bławatników“ pracuje nad bojkotem fabryk dostarczających towary bezpośrednio konsumentom, a m. i. reguluje nieuczciwą konkurencję jarmarkową i zwalcza handel domokrążny.

„Sekcja Hurtowników Win“ zwalcza konkurencję Gdańska, omijającą cła, i broni kupców przed nieuczciwą konkurencją.

„Sekcja Drobnego Kupiectwa“ opiekuje się tem drobnem kupiectwem, ktore ma widoki dźwignięcia się na wyższy poziom rozwojowy.

Wszystkie te sekcje, a jest ich jeszcze więcej — podporządkowane są Wydziałowi Sekcyj Branżowych.

Poruszając z kolei kwestję finansową kupiectwa, zaznaczyć trzeba, że oprócz krótkoterminowego kredytu wekslowego, nie posiada ono żadnego innego źródła kredytu. Dopiero ostatnio Wojewoda Pomorski przedstawicielom miejscowego kupiectwa zrobił nadzieję, że na zastaw nieruchomości handlowych mogłyby się znaleść kredyt długoterminowy dla celów powiększenia kapitałów obrotowych kupiectwa.

W dziedzinie podatkowej Związek Tow. Kupieckich walczy o zniesienie wzgl. reformę podatku przemysłowego (obrotowego). Handel, który z natury rzeczy tylko na szybkim obrocie spoczywa, podatek ten odczuwa znacznie dotkliwiej, niż np. rolnictwo. Dziś już i rząd uznał, że handel jest istotnie przeciążony podatkami i zapowiedział reformę, wiążąc ją jednak niestety z reformą podatku gruntowego.

Wspomnieć można jeszcze o skomplikowanej dziedzinie świadczeń socjalnych, o reformę których i równouprawnienie handel walczy, o zagadnieniach celnych, o sprawie traktatu handlowego z Niemcami, któremu handel w interesie produkcji krajowej jest przeciwny. Wszystkie te sprawy składają się na czołowe problemy, nad których rozwiązaniem pracuje usilnie Związek Tow. Kupieckich na Pomorzu.

Jeżeli przyjdą sprzyjające warunki, handel pomorski pójdzie po właściwej linji w kierunku ugruntowania potęgi gospodarczej Pomorza.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Z Pomorza.

Strzelił z rewolweru do swej bratowej. Z niewyjaśnionych dotąd powodów strzelił z rewolweru do swej bratowej niej. Bukowski Zygmunt, zam. w Toruniu przy ul. Granicznej 7, którą ranił ciężko.

Nieszczęśliwą Martę Bukowską w groźnym stanie odwieziono do szpitala miejskiego, gdzie walczy ze śmiercią. Bukowskiego aresztowano i przekazano władzom sądowym.

W Papowie Toruńskiem aresztowano niezamężną J. Ptaszyńską, pod zarzutem zagłodzenia własnego dziecka, które zmarło.

Grudziądz. (W nurtach Wisły). W dniu 13 bm. znajdujący się nad Wisłą żołnierze zauważyli niedaleko brzegu wystającą z wody ludzką głowę. Jeden z nich zaciekawiony, popłynął w danym kierunku i wydobył na brzeg zwłoki młodej jeszcze, bo około dwudziestoletniej kobiety. Obleczona była w czarną suknię i lekkie półbuciki. Na czole i twarzy miała kilka sińców. Nie wiadomo, czy zachodzi tu morderstwo, czy też samobójstwo. Wyjaśni tę sprawę śledztwo zawezwanej policji.

Nowemiasto. (Misja św. dla parafji). Od 18—26-go maja rb. odprawi się dla naszej parafji misja św., kierowana przez oo. redemptorystów, tak biegłych w pracy misyjnej. Początek tejże w sobotę, 18-go maja, po południu, o godz. 6-tej z nieszporami i z pierwszem kazaniem.

W niedzielę (pierwsze święto Zielonych Świąt) pierwsza msza św. i nauka o godz. 7-mej dla wszystkich, o godz. 8,30 msza św. z nauką dla dzieci, o godz. 10-tej suma z kazaniem dla wszystkich. Po południu o godz. 3-ej nauka stanowa dla samych matek, wieczorem kazanie dla wszystkich.

Szczegółowy dalszy porządek misji św. będzie w niedzielę ogłoszony, także i przez programy, zawieszone na bramach kościelnych. Karteczki do spowiedzi zarazem pamiątki misji św. do nabycia u p. Radomskiego.

Z Brodnicy.

Kradzież. W przeciągu kilku dni zdołał jakiś osobnik skraść w naszem mieście aż cztery rowery i to z przed lokalu p. Peto skradziono rower na szkodę handlowca Wiktora Mączkowskiego. Dalsze rowery skradziono na szkodę Franciszka Kowalskiego, Pawała Benedykowskiego i Ignacego Wetzla a na szkodę Edmunda Betlejewskiego rozmaite części do rowerów wartości około 250 zł. O ile się dowiadujemy policja jest na tropie złodzieja.

Kradzież. W nocy z czwartku na piątek ubiegłego tygodnia jacyś nieznani osobnicy zajechali z furmanką do kopców z kartoflami, własności p. Szulca z Małek, z których skradli znaczną ilość kartofli. Policja jest już na tropie zprawców kradzieży.

Cielęta. W zeszłym tygodniu skradziono ze strychu Gortowskiej Katarzyny około 80 funt. słoniny.

Radoszki. Na szkodę rolnika Józefa Dąbrowskiego spalił się dom mieszkalny i stajnie. Pastwą płomieni padły 3 świnie i koza. Ponieważ budynek był z drzewa, kryty słomą łatwo zajął się dach przez zapalenie się sadzy w kominie.

Mały Głęboczek. Dnia 15. bm. około godz. 3 rano wybuchł z dotąd nieustalonych przyczyn w stodole p. Wł. Patalona pożar, który wnet przeniósł się na sąsiednią oberżę i stajnię. Pastwą płomieni padły stodoła, obora i stajnia ubezpieczone w Pom. Stow. Ubezp. od Ognia oraz 2 stogi słomy. W płomieniach zginęły też jedno cielę i 7 prosiąt. Gospodarz poważnie poparzony na twarzy i rękach udał się pod opiekę lekarza.

Zgniłobłoty. W święto Wniebowstąpienia Pańskiego przechodziła tu burza połączona z grzmotem, przyczem piorun uderzył w stodołę rolnika St. Paczkowskiego. Stodoła wraz z zapasami słomy spłonęła, a szkoda wynosi około 4000 zł.

— Na szkodę robotnika Czesława Paczkowskiego skradł jego współpracownik rozmaite części ubrania. Sprawcę wnet wykryto.

Jabłonowo. Do tutejszego kościoła parafjalnego zakradli się złodzieje, wypróżniając skarbonki (około 17 zł.) Świętokradców ujęto i odstawiono do więzienia w Brodnicy.

KRONIKA

Chełmża, dnia 17 maja 1929 roku.

Kalendarzyk.

Piątek: Ubalda, Paschalisa
Sobota: Wenancjusza m.

Wschód słońca: 3,46 rano
Zachód słońca: 19,20 po poł.

NOCNY DYŻUR LEKARSKI.

Dyżur niedzielny i tygodniowy dla członków Pow. Kasy Chorych pełni w tym tygodniu p. dr. Napiórkowski.

DYŻUR NOCNY APTEK.

Dyżur nocny pełni „Apteka pod Orłem" p. Wolskiego.

Przed zjazdem jubileuszowym nauczycielstwa pomorskiego. Pragnąc w 10 rocznicę powstania zdać przed społeczeństwem sprawę ze swej działalności, Stowarzyszenie Chrześc. Narodowe Nauczycielstwa szkół powszechnych — okręgu pomorskiego — urządza 20 i 21 maja w Chełmnie, jako kolebce swej, wielki zjazd jubileuszowy. Spodziewać się należy, że z organizacji tej, liczącej obecnie na Pomorzu 74 kół z około 2000 członkami, nikogo nie zabraknie w tych uroczystych chwilach na zjeździe, któremu z całego serca życzyć wypada jak najświetniejszego przebiegu.

— Z targu, Na dzisiejszym targu panował ruch iście przedświąteczny. Płacono za: masło 3,20 — 3.50 zł., jajka 2 — 2,20 zł. kartofle 4 —4,50 zł., ser 50 — 70 gr., ryby 1 — 1,60 zł., szczupaki 2 zł. Ceny na inne towary niezmienione, wzgl. nieco podwyższone.

— Dalszy spadek bezrobocia na Pomorzu. W okresie od 5 do 11 maja b. r. liczba bezrobotnych na terenie Województwa Pomorskiego w dalszym ciągu uległa zmniejszeniu o 979 osób i wynosi obecnie ogółem 7530 bezrobotnych, w tem Toruń 1360, Grudziądz 849, Chełmża 603, Tczew 573, Starogard 476 i Gdynia 329; reszta przypada na inne miejscowości Pomorza.

— Powołanie oficerów rezerwy na ćwiczenia. Rozkazem ministra spraw wojskowych zostali powołani od 3-go czerwca na 6-tygodniowe wzgl. 8-tygodniowe ćwiczenia oficerowie rezerwy piechoty, czołgów, kawalerji, artylerji, aeronautyki, inżynierji, saperów kolejowych, łączności, samochodów, żandarmerji, taborów, uzbrojenia, sanitarnych (tylko lekarze i aptekarze) i weterynarji.

Na 8 tygodniowe ćwiczenia zostali powołani wszyscy kandydaci na oficerów, mający być przemianowani, których nominacja uzależniona jest od odbycia tych ćwiczeń.

— Rycerz dzikiej Arozony, Pod powyższym tytułem wyświetla dziś kino „Polonja" potężny sensacyjny film. Obraz ten, trzyma widza w ciągłem zainteresowaniu, naprężeniu i zachwycie. Kto chce widzieć dramat prawdziwy i wyciągnąć z niego jakiekolwiek wnioski, niech spieszy dziś w piątek do „Polonji" nie pożałuje tego napewno. Nadprogram arcywesoła komedja.

W przygotowaniu wielka tragedja, obraz rosyjski pt. **W imieniu Cara.**

— Jak się zapowiadają tegoroczne żniwa? Według głównego urzędu statystycznego obszar tegorocznych zasiewów wynosi: pod pszenicę 1,351,500 ha, pod żyto 6,059,900 ha, pod jęczmień zimowy 77,200 ha.

W porównaniu z rokiem ubiegłym całkowita powierzchnia zasiewów zbóż zimowych jest o 2 procent większa niż w roku poprzednim, przyczem obszar zasiewów pszenicy jest większy o 1,1 proc., żyta o 2,2 proc., a jęczmienia o 0,1 procent.

Zmiany w poszczególnych dzielnicach są nieznaczne, większy wzrost powierzchni uprawy wykazują tylko południowe części kraju.

Jak się przedstawia obecny stan tych zasiewów? Oto według ostatnich wiadomości jest on lepszy, aniżeli w tym samym czasie o tej porze. W stopniach kwalifikacyjnych 5 oznacza stan wyborowy, 4 — dobry, 3 — średnio przeciętny, 2 — mierny i 1 — zły. Pszenica ozima — 3,1; żyto ozime — 3,3; jęczmień ozimy — 2,9; rzepak ozimy — 2,9; koniczyna nowa — 3.1.

W 1928 r. stan zasiewów przedstawiał się w sposób następujący: pszenica ozima — 2,8; żyto ozime — 2,7; jęczmień ozimy — 2,7; rzepak ozimy — 2,7; koniczyna nowa — 2,8.

— Ostatni Monarcha. — Oto potężny film miłości i poświęcenia, który ukaże się na srebrnym ekranie kina „Konkordji". Obraz ten przedstawia tragiczne dzieje rodu Habsburgów, wstrząsającą trygedję królewskich serc. Nieszczęśliwe małżeństwo Rudolfa z księżniczką Stefanją Belgijską. Kto zapragnie użyć emocji i przyjemnych wrażeń, niech dziś w piątek spieszy do „Konkordji". Nadprogram arcywesoła komedja. Zaznaczamy jednak, że wstęp jest **tylko dla dorosłych.** Dlatego wszyscy wyznaczymy sobie dziś randez-vous w „Konkordji". Nie zaniedbujcie okazji, która się więcej nie powtórzy!

Aby ułatwić

nam i poczcie pracę i zdobyć więcej zaufania w dostarczaniu pisma naszego u listowych, prosimy Szanownych Czytelników, którzy nam przesyłają prenumeratę, lub pozyskanych przez Ch. Ż. Z. albo naszych agentów upraszamy usilnie, aby nie zapomnieli o odnowieniu przedpłaty na nowy miesiąc **upominając się u listowych o kwit pocztowy** i zapisywali li tylko u listowych, gdyż **o ile my gazetę z administracji przekazujemy,** listowi ze swej strony Czytelnikom kwitów pocztowych **nie** przedkładają i stąd wynikają niepotrzebne żale, jeżeli zachodzi przerwa w dostarczaniu „Przegl. Pomorskiego".

Prosimy bardzo o pamięć, **gdyż tylko od 15—25-go** przyjmują listowi abonament, zaś po tym terminie przyjmują tylko agentury lub urzędy pocztowe.

Pozatem upraszamy Szan. Czytelników, nauczycieli, profesorów, wójtów, sołtysów oraz urzędników stanu cywilnego i Zarządców obszarów dworskich powiatu toruńskiego o współpracę i o donoszenie naszej Redakcji o wszystkich wydarzeniach i przejawach życia miejscowego. — Pismo nasze pragnie służyć wszystkim obywatelom naszego powiatu, traktując wszystkie przejawy życia bezpartyjnie z punktu widzenia państwowo-twórczego. Kto nadeśle nam wiarogodne wydarzenia lub artykuły cieszyć się będziemy, że możemy go zaliczyć do grona naszych współpracowników, któym leży dobro ogółu na sercu.

Nadmieniamy, że nie rozchodzi nam się o stylowe lub gramatyczne ujęcie jakiejkolwiek wiadomości. Redakcja każdą korespondencję odpowiednio przygotuje do druku. — Stałym korespondentom, gotowi jesteśmy przekazać pismo nasze bezpłatnie.

Prosimy serdecznie o pamięć!

Redakcja.

Dla sportowców!

— Bieg na przełaj o puhar **„Słowa Pomorskiego".** 5 doroczny bieg na przełaj o puhar „Sł. Pom." odbędzie się w Toruniu 20 maja br. (drugi dzień Ziel. Świąt) Trasa około 4500 m.

Zwycięzca w biegu otrzymuje puhar przechodni przechodzący na jego własność po 3 krotnem zdobyciu niekoniecznie z rzędu oraz na własność sygnet złoty, 10-ciu następnych otrzymują żeton.

Prócz tych przewidziane są nagrody honorowe: zegarek srebrny dla 1 zawodnika z Pomorza, posąg bronzowy (dyskobol) dla jednego sokoła, dyplom dla 1-go ze Stow. Młodz. Katol. Otrzyma również nagrodę 1-szy z klubu, którego największą ilość zawodników ukończy bieg.

Termin nadsyłania zgłoszeń p. a.: Toruń Redakcja Słowa Pomorskiego, upływa z dniem 17 maja.

Zawodnicy zamiejscowi otrzymują w drodze powrotnej zniżkę na kolej.

Ruch towarzystw.

Bracia Kurkowi! Wobec zbliżającego się święta Bractwa przypominam jeszcze raz obowiązek punktualnego stawienia się do szeregu wszystkich braci w II-gie święto.

Zbiórka o godz. 1-szej w Hotelu Pomorskim. Pochód odbędzie się bez karabinów.

Dla braci nie mających jeszcze munduru, ciemne tużurkowe ubranie i kapelusz strzelecki.

Komendant.

Baczność Podoficerowie Rezerwy! Miesięczne zebranie tut. Koła Podoficerów Rezerwy odbędzie się w poniedziałek, 26 bm. (2-gie święto) o godz. 15-tej w „Hotelu Dworcowym". Obecność wszystkich członków, z powodu ważnych spraw konieczna. Uprasza się wszystkich niezrzeszonych pp. Podoficerów Rezerwy oraz sympatyków o liczne przybycie

Zarząd.

Ogłoszenie!

W dziedzinie podniesienia zdrowotności miasta zwracam uwagę na przepisy rozporządzenia policyjnego Pana Wojewody Pomorskiego w sprawie porządków sanitarnych z dnia 21 kwietnia 1928 r. (Pom. Dzien. Nr. 8) i odnoszę się z gorącym apelem do wszystkich właścicieli i administratorów, położonych w obrębie miasta nieruchomości, by niezwłocznie — nie czekając na specjalne zarządzenia z własnej inicjatywy przystąpili do nadania posiadanym wzgl. administrowanym przez siebie nieruchomościom i przynależnym do nich ogrodzeniom odpowiedniego miłego dla oka wyglądu.

W tym celu należy w szczególności:

1) niezwłocznie a najdalej w **terminie 3 dniowym** przystąpić do naprawiania oraz pomalowania na kolor biały wzgl. zielony lub otynkowania wszystkich bez wyjątku ogrodzeń,
2) natychmiast przystąpić do otynkowania wzgl. pomalowania na kolor jasny, bielenia lub licowania fasad domów mieszkalnych tak od ulicy jak i od podwórza, przyczem tynkowanie i bielenie musi być powtarzane w miarę zabrudzenia ścian.
3) Doprowadzić do tego, by wszystkie budynki fabryczne i zakładów przemysłowych były otynkowane lub pomalowane na kolor cegły, dziedzińce fabryczne utrzymane schludnie i upiększone roślinami, krzewami i t. p.
4) Niezwłocznie usunąć z powierzchni wszelkie ruiny, nie mające charakteru zabytkowego, nagromadzone niepotrzebne materjały należy natychmiast usunąć lub porządnie na miejscu ułożyć.

Pomorze, dzielnica Polski, najdalej na zachodnich rubieżach wysunięta — perła naszego Państwa winna przyjąć szatę godową na przyjęcie serdecznych Gości Rodaków, przybywających z daleka z za Atlantyku — którzy w związku z Powszechną Wystawą Krajową w Poznaniu, odwiedzą nasz gród. Nie jest też wykluczonem, że przybędą przedstawiciele naszego Rządu — niechże Obywatelstwo nasze na mój apel natychmiast przystąpi do pracy i da posłuch memu wezwaniu.

Chełmża, dnia 16. V. 1929 r.

Miejski Urząd Bezpiecz. i Porządku Publicznego

(—) **Dr. Wyszkowski**, w z. Burmistrz.

Zamówienie.

Niniejszem zamawiam wychodzący w Chełmży 6 razy w tygodniu **„Przegląd Pomorski"** na miesiąc **czerwiec 1929 r.** za 2,46 zł. wraz z opłatami pocztowemi. „Przegląd Pomorski" proszę dostarczyć pod poniższym adresem:

Imię i nazwisko: ______________________

Miejscowość: ______________ ulica i nr. ______________

Kwit pocztowy

Zł ______________

tytułem przedpłaty na **„Przegląd Pomorski"** na miesiąc **czerwiec 1929 r.** odebrałem, co niniejszem potwierdzam.

______________, dnia ______________ 1929 r.

podpis: ______________

Zamówienie.

Niniejszem zamawiam wychodzący w Chełmży 6 razy w tygodniu **„Przegląd Pomorski"** na miesiąc **czerwiec 1929 r.** za 2,46 zł. wraz z opłatami pocztowemi. „Przegląd Pomorski" proszę dostarczyć pod poniższym adresem:

Imię i nazwisko: ______________________

Miejscowość: ______________ ulica i nr. ______________

Kwit pocztowy

Zł ______________

tytułem przedpłaty na **„Przegląd Pomorski"** na miesiąc **czerwiec 1929 r.** odebrałem co niniejszem potwierdzam.

______________, dnia ______________ 1929 r.

podpis: ______________